

איך לאפנת אנגרי

הסיפור המופלא של הצלת מר יהודה מיותר

ממפעלים כושלים למפעלים יעילים ורווי חיים. הסיסמה שהוצבה על קירות לשכת השר היתה: "הקץ לאבטלה הסמוייה!"

מיבצע מניע

הצוה הכין את התוכנית שזכתה לשם מניע — מיבצע נייזות עובדים — בע"ל המישה סעיפים:

- (1) המדינה אינה יכולה להרשות לעצמה ביובו משאביה, והשתתף כוח האדם הפורה והיוצר, אשר בו תלויים רווחתה, חוסנה ובטחונה של ישראל.
- (2) על כן יש לדאוג שכל עובד ימצא במקום הנכון, בתפקיד הנכון.
- (3) העובד עצמו לא יישא באחיד ריות לשגיאות שנעשו בתיכנון המשק, עליירי הקמת מפעלי-סרק בהשקעה של מיניארדים, ועליירי ניפוח המנגנונים מסיבות מולגי תיות.

מיה מכס זוכר את ועדת לבון? אותה ועדה אשר הוקמה לפני שנים, כדי למנוע כפילויות במנגנון הממלכתי והצבירי? זכור, ביקר נציג הוועדה באחד המשרדים הממשלתיים — ואתם יודעים לאיזה משרד אני מתכוון. בחדר הראשון מצא פקיד, ושאל אותו: "מה אתה עושה?" השיב הפקיד: "שום דבר לא." נציג הוועדה רשם: פקיד 1 — שום דבר לא. עבר לחדר הסמוך, ומצא שם פקיד נוסף. שאל גם אותו: "מה אתה עושה?" גם זה השיב: "שום דבר לא."

כאשר פירסמה הוועדה את מסי קנותיה, היא פסקה: באותו משי רד ממשלתי עובדים שני פקידים, העושים כדיוק את אותו הדבר. אחד מהם מיותר, ויש לפטר.

דרכו של אנדוקס

הפקיד שלא פוטר שמו מר יהודה מיר תר. הוא נשאר על אותו תפקיד, באותו משרד למרות שלא פוטר, הוא ידע שהוא מיותר. הוא מת משיעמום, סובל תיסרו לים נוראים, וקיבל אולקוס מרוב דאגה. אפילו תה כבר אינו יכול לשתות.

אבל הוא שתק — כי בכך היתה תלויה פרנסתו.

כל פעם ששר-העבודה נאם על מימדי האבטלה הסמוייה, חייך לעצמו. הוא לעג להכרזות על פיטורי עובדים. אמנם, כאשר שמע הכרזות אלה לראשונה מפי שרת העבודה גולדה מאיר, התמלא חרדה. מאז הבין שאין לו מה לדאוג.

השבוע קרה דבר מפתיע למר מיותר. הוא קיבל מכתב מאת "המינהל לגיירות וייעול, אנף כוח אדם, משרד-העבודה". הי מינהל הזמינו לראיון אישי, בשעה הנוחה לו.

מנהל הלישכה המקומית של המינהל דיבר אלו גלויות: "אנחנו יודעים, ואתה יודע, שאתה מיותר. אנחנו יודעים ואתה יודע שזה אינו בריא — לא לך אישית, לא למדינה המשלמת את משכורתך, ולא למשק הוקוק לכוח-היצירה שלך."

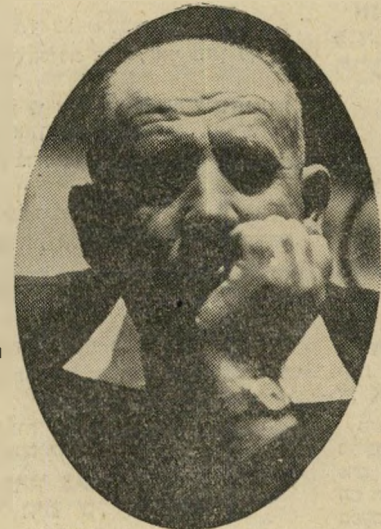
המנהל הציג לו לעבור לעבודה אחרת, יצרנית, שהמדינה מעוניינת בה.

לפני שטר מיותר יכול היה להגיב, הר אה לו מנהל-הלישכה רשימה ארוכה של מקצועות מבוקשים ושל מקומות-עבודה ברחבי הארץ, הוועקים לבעלי אותם מקצועות מבוקשים.

המנהל באיזה מהם אתה מעוניין? — שאל המנהל.

האמת היא שטר מיותר היה מעוניין בחצי תריסר מן המקצועות שהוצעו לו. הוא הרגיש לפתע שנעוררו חזורים אליו. הנה, סוף-סוף, יוכל להצדיק את קיומו, בעיקר בעיני עצמה, לעסוק במשהו מועיל שגם יתן לו סיפוק.

אבל הוא פחד להשיב בחיוב. לי התפטר מעבודתו אחרי עשרים שנות ותק? מה יהיה עם זכויות הפנסיה שלו? מי יכשירו לעבודה החדשה? ממה תחיה המשפחה עד שילמד את המיקצוע החדש? מנהל-הלישכה, שהבחין בדאגותיו, הסכים לו: עם כניסת שר-העבודה החדש לתפקידו, הטיל השר על הצוות הבכיר של משרדו להגשים את כל הבטחות-הסרק שהושמעו עד אז לגבי ייעול המשק והעברת עובדים

אלמוגי

ממקום-עבודה, שעה שהוא מפוטר או מתפטר. הכסף יועבר אוטומטית עליירי ה מעביד לקרן הממלכתית, שתבטיח את רווי חת העובד עם פרישתו לגימלאות, ותעניק לו גימלה בהתחשב בגודל הכנסתו וב- שיעורי הפיצויים.

שר הוודך ושר בא...

הסבריו של מנהל הלישכה הפעימו את ליבו של מר יהודה מיותר. הוא הושיט את ידו לחתום על טופס בקשתו להכשרה מיקצועית — וברגע זה התעורר.

הוא שתם חלם ליד מכתבתו בי משרד הממשלתי בו הוא עובד.

כבוד השר, נכון, זוהי אוטופיה — וחבל. מינהל ממלכתי לגיירות עובדים הוא חיוני לעתיד המשק. הוא דרוש כדי לשבור סוף-סוף את השיגרה, המאבנת מזה דור את משרד-העבודה בשטח זה.

עם כל הכבוד, אין כל הבדל בין מה שאמר השר אלמוגי, לבין מה שאמר לי פניו שרי העבודה אלון, נמיר, או גולדה מאיר. מה שאנחנו מציעים הוא להתנער מן השיגרה הזאת, לפתוח בשיטה של אי-גון העבודה, כדי לבצע העברה מאורגנת של עובדים מענף לענף, תוך תיכנון, תוך הכשרה מקצועית על חשבון המדינה, ו- תוך שמירת זכויותיהם הסוציאליות של העובדים.

בתקציב המונח לפנינו אין כל רמז ש- משרד העבודה מתכוון ללכת בדרך זו —

עקרון חינוכי מפורסם אומר: "אל תצוה על האשה לאפות עוגת-שוקולד. הראה לה אשה אחרת אופה עוגת-שוקולד." לא פעם טוענים נגדנו שאנחנו סוטים מעקרון זה. "אתם רק שוללים כל הזמן, אב פעם לא מראים מה צריך לעשות!" בכך אין, כמובן, כל אמת. מאז יומה הראשון בכנסת נוהגת סיעתנו — כמו העולג מאז ומתמיד — להציג את תפיסתנו מול התפיסה של המימסד. אין כימעט נושא שז עליו בכנסת, שלגביו לא השמענו את הצעותינו המפורטות והמדוייקות.

הצגנו את הצעותינו המפורטות למיבצע-ישולם במרחב, את הדרך להסכם עם הפלסטינית, את השיטה להפרדת הדת מן המדינה, את הצעותינו הכלכליות והסוציאליות, אולם יש הבדל בין פירוט מופשט של הצעות, ובין תיאור הדברים כפי שהיו צ להיות. לכן הנהגנו השבוע שיטה חדשה — השיטה של תיאור העוגה.

את הנסיון הראשון עשה שלום כהן, בבואו למתוח את ביקורתנו על משרד-הע העלטנו לטפל שוב בבעיה מכאביה: חוסר נייזות העובדים. אך במקום למתוח את בנו, שכבר הפכה לשיגרה, ושעליה חזרנו שנה אחרי שנה בדיון על משרד-העבודה, שלום כהן ואמנון זכרונני סיפור "דמיוני".

ואכן, חברי-הכנסת שאין להם הסבלנות לעקוב אחרי ניתוח מופשט, הקשיבו בעניין בהנאה אחרי "אוטופיה" זו. תקרא אותה בעמוד זה.

לא פעם נקטנו שיטה זו בהעלאת זהה. כמו ב,מיבצע ישמעאל", לפני 15 שנה, בו ת איך פתרון בעיית הפליטים יכול להביא אוטומטית לשלום, וכמו סיפור-האזהרה על תנועה פאשיסטית בישראל. עתה נעתיק שיטה זו לכנסת — ובחדאי ננהג בה ל- תכופות.

★ ★ ★

מזה כמה ימים עומדת סיעתנו במרכזה של קומדיה המתרחשת בסיעת המפד"ל. בשיא החיכוך האחרון על החוק "מיהו יהודי?" שלפתי על דוכן הנואמים פרוט סודי של הנהלת המפד"ל, והוכחתי על פיו שהיה קיים הסכם סודי בין שפירא את ש- השותפות של שר-הפנים ושר-המשפטים — ערב הקמת הקואליציה. שפירא-מש הבטיח לשפירא-פנים לתקן את החוק, אם יפסוק בית-המשפט העליון שהחוק הקיים בהתאם להנחיות משרד-הפנים.

כאשר השיב לי נציג המפד"ל, ח"כ ישראל בן-מאיר, טען בלעג שהפרוטוקול בכלל סודי, ומי יודע אם הוא בכלל ישראלי?

אולם למחרת היום התחיל ציד-מכשפות במפד"ל. נסתבר כי היו קיימים רק ש העתקים של הפרוטוקול, ושוא היה סודי מאין כמותו. מאז מאשימים ראשי המפלגה את רעהו במסירת הפרוטוקול לידו, נשכר בלש פרטי כדי לפתור את התעלומה, ועוד חבל על המאצים. אני מעו להינבא כאן כי לעולם לא יודע איך הגיע הפרוטוקול אולם תוך כל מהלכי הקומדיה הזאת נשכה, כמדומני, העיקר, והוא: שאומנם הבאת ההוכחה שהיה קיים הסכם סודי כזה, בניגוד להכחשתו הנמרצת של שר-המשפטים. בעת החיכוך, אחרי קריאת פרוטוקול זה, הצגתי לשר-המשפטים אתגר ברור: שהוא נמנה אישיות ציבורית מוסמכת על שנינו, ושנו תפסוק אם צדקתי בהאשמתו או צדק בהכחשתו.

אם יפסוק אותו איש שצדקתי, חייב שר-המשפטים להתפטר — כפי שהבטיח ת בשעה שהשיב לי.

לעומת זאת, אם יפסוק האיש, למרות הכל, שאין ביטוס לטענתי, אתנצל אני ב חגיגי — כפי שתבע ממני שר-המשפטים באותו נאום.

מעניין ששר-המשפטים, שהוא בדרך-כלל אימפולסיבי מאוד, עבר לגמרי בשתיקה על האתגר הזה.

וזה, לעניות דעתי, חמור הרבה יותר מאשר השאלה מי העביר לי את הפרוטוקול.

סופי סמיון

על כן כל דיבור על נייזות עובדים ו המשק הוא אחיות-עניינים, ושוב —

★ ★ ★

על כך ענה שר-העבודה, יוסף מוגי:

השר יוסף אלמוגי: ... חברי נכבדים, לא נוכל להתחיל ברצינות ל בקשר עם הניידות וחיסול האבטלה סמוייה, אלא לאחר שהיה לנו ש חוקים: חוקי-ביטוח-מפני-אבטלה, חוקי וחוקי-ביטוח-בריאות. אני חושב שש חוקים אלה הם עכשיו על פיתחנו. בעזרת חוקי-הביטוח-מפני-אבטלה ג מקצועית אנשים מיותרים במקומות ש ניתן להם מענקים לקיום עד אשר יס בעבודה חדשה. זאת אפשר יהיה לו רק לאחר צבירה מסויימת בחוקי-ביטוח מפני-אבטלה.

את הניידות נוכל לעודד אם לכל בישראל יהיה כרטיס עם זכויותיו ה אליות, וזכויותיו הסוציאליות תהיינה פות, בין אם הוא מובטל ובין אם עובד, בין אם הוא עובד בשירותים אים הוא עובד בייצור. זהו הדבר בעקבות זאת יבוא גם ביטוח בר זה דבר נוסף לשני אלה.

בהגשמת שלושה אלה אנחנו ע שלושה דברים: (א) מעודדים נייזות אפשריים נייזות. זה יהיה כדאי לעו וזה יהיה כדאי למשק; (ב) אנחנו מבט את עתיד האזרחים, כל אחד לחוד; על-ידי כך אנחנו מבריאים את המשק